

КАФЕДРА ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ ТА МУЗИЧНОЇ ФОЛЬКЛОРИСТИКИ

Лекторська практика

Освітній ступінь	Бакалавр
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітня програма	Музичне мистецтво
Спеціалізація	«Музикознавство»

Курс	4
Семестр	7

Статус

ECTS	3
Годин	90
Аудиторних	14
Практичних	14
Самостійна робота	76

Семестровий контроль

Залік

Інформація про викладача

ПІБ	Гусарчук Тетяна Володимирівна доцент, професор кафедри історії української музики та музичної фольклористики, доктор мистецтвознавства
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=uk&user=Yx2nE5AAAAAJ https://orcid.org/0000-0001-8067-4010 ID: 1467205 http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/1467205
e-mail	tvhusarchuk@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Предмет «Лекторська практика» є важливою складовою професійної підготовки студентів-музикознавців. Музично-просвітницька діяльність на сучасному етапі культурного відродження України має велике значення, тож актуальною є необхідність формування нового типу мислення музиканта-просвітителя й пошук нових форм усної пропаганди музичного мистецтва. Програму побудовано відповідно до завдань, які висуваються сучасним етапом розвитку вищої мистецької освіти в Україні.

Курс лекторської практики передбачає ознайомлення студентів з літературою з питань методики лекційно-просвітницької роботи, з основними принципами сучасної методики усної пропаганди музичної культури та набуття певного досвіду практичної роботи.

Мета курсу - формування особистості майбутнього активного діяча української

музичної культури, його уміння переконливо, комунікативно вести професійний монолог та конструктивний діалог зі слухачькою аудиторією, творчий диспут, бесіду тощо.

Основні завдання курсу “Лекторська практика”:

- ознайомити студентів із різними формами лекторської роботи;
- підготувати студентів до подальшої самореалізації у галузі лекційної пропаганди музичного мистецтва;
- формування розуміння важливості лекційної роботи у системі сучасної музичної культури та відповідальності майбутнього лектора за якість своєї діяльності;
- розвивати креативність студентів у підходах до підготовки майбутнього виступу, знаходження яскравих, оригінальних форм його побудови;
- навчати продуктивності мовленнєвого акту, доцільності використання різноманітних мовленнєвих засобів і прийомів відповідно до мети й ситуації спілкування;
- виховувати уміння майбутнього музикознавця-лектора майстерно донести професійну інформацію до слухачів аудиторій, різних за віковими та соціо-культурними ознаками;
- сприяти оволодінню студентами культурою полеміки, етикою оратора, веденням конструктивного діалогу (дискусії, полеміки, диспуту тощо).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**: основні принципи лекторської роботи;

–**вміти**: професійно, грамотно розкрити тему лекції, логічно вибудувати текст лекції, зацікавити аудиторію, передати слухачам щире захоплення темою виступу, підтримувати постійну аудиторію; виявляючи загальнокультурну обізнаність, активно підтримувати бесіду на теми історії та сучасного музичного життя України та зарубіжжя. Тому для успішної роботи майбутнього лектора, крім досконального оволодіння музикознавчими дисциплінами, необхідні також знання з філософії, історії, психології, естетики, літератури, різних видів мистецтв.

Основні форми роботи:

– вивчення теоретичного матеріалу відповідно до запропонованого списку рекомендованої та додаткової літератури;

виклад отриманих знань з відповідною орієнтацією їх на поставлені практичні завдання;

вивчення музичних творів за програмою тематичних концертів або оперних вистав;

вивчення музикознавчої літератури відповідно до теми майбутнього виступу;

підготовка тексту майбутнього виступу;

підбір відповідного музичного матеріалу, вибір способу його демонстрації, підготовка аудіо- та відеоматеріалів, у разі необхідності – виконавська підготовка обраних творів та їх фрагментів;

підготовка до майбутнього виступу: ознайомлення з місцем проведення лекції, акустичними умовами, продумування зовнішнього образу лектора відповідно до тематики та ситуації виступу; робота з диктофоном з метою відпрацювання фонетичної та граматичної точності вимови, інтонаційної виразності, природності застосування риторичних прийомів;

виступи з різними формами лекцій (лекція з музичними ілюстраціями, вступне слово до концерту або оперної вистави, проведення концерту з коментарями, виступи перед різними віковими та соціокультурними аудиторіями);

пасивна практика – відвідання виступів перед аудиторією інших студентів та їх аналіз.

Перелік тем

Тема 1. Основи та історія ораторського мистецтва.

Тема 2. Логічні та психолого-педагогічні основи лекторської майстерності.

Тема 3. Форми лекційного виступу з проблем музичної культури. Культура й техніка мови.

Тема 4. Методика підготовки лекцій про музику. Проблеми ефективності лекційної

просвітницької роботи.

Форми та технології навчання

Письмові роботи (реферат з теоретичного матеріалу курсу, підготовка текстів лекцій, анотацій до концертних номерів, створення планів творчих заходів, формулювання запитань для дискусії з аудиторією тощо); практичні заняття (аудіо-робота над текстом підготовленої лекції, виступ з лекцією, вступ до концерту або музичної вистави, проведення концертної програми), пасивна участь у наукових і науково-практичних конференціях, круглих столах, майстер-класах та аналіз виступів музикознавців.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE, Viber, Telegram, Zoom, WhatsApp або на електронну адресу.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Реферат за обраною тематикою	25
2.	Письмовий аналіз прослуханих виступів музикознавців	15
3.	Пропозиція планів творчих заходів	10
4.	Виступ з лекцією	25
	Проведення концертної програми	15
5.	Залік	10
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка «**відмінно**»: студент у повному обсязі опанував матеріал навчальної програми, виконав усі передбачені програмою форми роботи, отримав навички лекційної роботи, продемонстрував уміння самостійно працювати з літературою, проявив ініціативність та здатність творчо вирішувати завдання.

Оцінка «**добре**»: студент загалом опанував матеріал навчальної програми (приблизно в обсязі 75%), орієнтується у проблематиці курсу, брав участь у різних формах роботи, передбачених програмою.

Оцінка «**задовільно**»: студент опанував матеріал курсу в обсязі 30–50%, не виявив зацікавленості заняттями, неякісно виконував усні та письмові завдання, передбачені програмою.

Оцінка «**незадовільно**»: студенти не опанували матеріал курсу, не виконали обов'язкових форм роботи, не розуміли основний зміст та завдання курсу.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Абрамович С. Д., Чікарьова М. Ю. Риторика. Львів : Світ, 2001. 240 с.
2. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо. 4-е вид. Київ : Либідь, 1991. 256 с.
3. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. Львів : Світ, 1990. 232 с.
4. Бахтин М. М. Проблема речевих жанров // Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества / сост. С. Г. Бочаров; текст подгот. Г. С. Бернштейн и Л. В. Дерюгина; примеч С. С. Аверинцева и С. Г. Бочарова. 2-е изд. Москва : Искусство, 1986. С. 250–296.
5. Березіна І. І. Лекторська майстерність викладача як необхідна умова забезпечення навчально-пізнавальної діяльності студента // Університетська наука – 2021 : тези доп. Міжнар. науково-практ. конф. Маріуполь, 19–20 травня 2021 р. : в 4 т. / ДВНЗ «ПДТУ» – Маріуполь, 2021. Т. 4. С. 69–71.
6. Вандишев В. М. Риторика : екскурс в історію вчень і понять: навч. посібн. Київ : Кондор, 2006. 294 с.
7. Грушевський М. С. Про українську мову і українську школу / передм. Я. Гояна. 2-ге вид. Київ : Веселка, 1991. 45 с.
8. Гурвич С. С., Погорілко В.Ф., Герман М.А. Основи риторики. Київ : Вища школа, 1988. 248 с.
9. Гуревич Р. С., Каплінський В. В. Лекторська майстерність викладача вищої школи як важлива умова успішності викладацької діяльності // Наукова школа академіка І. А. Зязюна у працях його соратників та учнів: мат–ли VI науково-практичної конф. 28 травня 2020 року / за заг. ред. О. Г. Романовського. Харків : НТУ «ХПІ», 2020. С. 13–17.
10. Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривонос І. Ф. та ін. Педагогічна майстерність : підручник / за ред. акад. І. А. Зязюна. Київ : Вища школа, 2004. 422 с. (розділи, присвячені лекторській та театральній майстерності).
11. Коваленко С. М. Сучасна риторика: навч.-практ. посібн. Тернопіль : Мандрівець, 2007. 184 с.
12. Колотілова Н. А. Риторика : навч. посібн. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
13. Мовчан П. М. Ключ розуміння : есе, літературно-критичні статті. Київ : Рад. письменник, 1990. 357 с.
14. Ничкало Н. Г. Концепція педагогічної майстерності академіка І. А. Зязюна: міждисциплінарні засади // Теорія і практика професійної майстерності в умовах ціложиттєвого навчання : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Рута, 2016. С. 20–32.
15. Об ораторском искусстве / авт.-сост. А. В. Толмачёв. 4-е изд., перераб. и доп. Москва : Политиздат, 1973. 367 с.
16. Овчинникова А. П. П'ять кроків до гарної мови: мовна комунікація: техніка мовлення. Одеса : ОКФА, 1997. 184 с.
17. Олійник О. Б. Риторика : навч. посібн. Київ : Кондор, 2010. 181 с.
18. Онуфрієнко Г. С. Риторика : навч. посібн. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 592 с.
19. Ораторське мистецтво : навч.-метод. посібн. / авт.-уклад. : І. М. Плотницька, О. П. Левченко, З. Ф. Кудрявцева та ін. 2–ге вид. стер. Київ : НАДУ, 2011. 128 с.
20. Петрова А. Н. Сценическая речь : учеб. пособие Москва : Искусство, 1981. 191 с.
21. Ревуцький Д. М. Живе слово. Теорія виразного читання для школи. Львів : ЛНУ

- ім. І. Франка, 2001. 199 с.
22. Русанівський В. М. Мова в нашому житті. Київ : Наук. думка, 1984. 109 с.
 23. Сагач Г. М. Словник основних термінів та понять риторики: навч. посібн. Київ : МАУП, 2006. 280 с.
 24. Томан Іржі. Мистецтво говорити / перекл. з чеської. Київ : Політвидав України, 1989. 293 с.
 25. Чепіга І. П. Ораторське мистецтво на Україні в XVI–XIX ст. // Українська мова і література в школі. Київ, 1989. № 10. С. 64–88.